

VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (sestā palāta paplašinātā sastāvā)

2011. gada 16. jūnijā*

Lieta T-192/06

Caffaro Srl, Milāna (Itālija), ko pārstāv A. Santa Maria [*A. Santa Maria*] un K. Biskareti di Rufja [*C. Biscaretti di Ruffia*], advokāti,

prasītāja,

pret

Eiropas Komisiju, ko sākotnēji pārstāvēja V. di Buči [*V. Di Bucci*] un F. Amato [*F. Amato*], pēc tam — V. di Buči un V. Botka [*V. Bottka*], pārstāvji,

atbildētāja,

par prasību, galvenokārt, atcelt Komisijas 2006. gada 3. maija Lēmumu C(2006) 1766, galīgā redakcija, attiecībā uz procesu saskaņā ar [EKL] 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu (Lieta COMP/F/C.38.620 — Ūdeņraža peroksīds un perborāts) tiktāl, ciktāl Komisija ar šo lēmumu prasītājai un *SNIA SpA* ir uzlikusi solidāri maksājamu naudas sodu, un, pakārtoti, samazināt minētā naudas soda apmēru.

* Tiesvedības valoda — itāļu.

VISPĀRĒJĀ TIESA (sestā palāta paplašinātā sastāvā)

šādā sastāvā: tiesneši V. Vadapals [*V. Vadapalas*] (referents), kurš pilda priekšsēdētāja pienākumus, A. Dītrihs [*A. Dittrich*] un L. Trišo [*L. Truchot*],

sekretāre K. Poheca [*K. Pocheč*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2010. gada 4. marta tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Tiesvedības rašanās fakti

- 1 Prasītāja *Caffaro Srl*, iepriekš — *Industrie Chimiche Caffaro SpA*, pēc tam — *Caffaro SpA*, ir saskaņā ar Itālijas tiesībām dibināta sabiedrība, kura līdz 1999. gadam tirgoja nātrija perborātu (turpmāk tekstā — “PBS”). Faktu norises laikā tā 100 % apjomā bija *Caffaro SpA*, kas 2000. gadā kļuva par *SNIA SpA*, meitas sabiedrība.
- 2 2002. gada novembrī *Degussa AG* informēja Eiropas Kopienu Komisiju par aizliegtu vienošanos ūdeņraža peroksīda (turpmāk tekstā — “HP”) un PBS tirgos un lūdza piemērot Komisijas Paziņojumu par atbrīvojumu no sodanaudas [naudas soda] un sodanaudas [naudas soda] samazināšanu karteļu [aizliegtu vienošanos] gadījumos (OV 2002, C 45, 3. lpp.).

- 3 *Degussa* iesniedza Komisijai lietiskos pierādījumus, kas tai 2003. gada 25. un 26. martā ļāva veikt pārbaudes trīs uzņēmumu telpās.
- 4 2005. gada 26. janvārī Komisija nosūtīja prasītājam un pārējiem iesaistītajiem uzņēmumiem paziņojumu par iebildumiem.
- 5 Pēc iesaistīto uzņēmumu uzklaušanās Komisija pieņēma 2006. gada 3. maija Lēmumu C(2006) 1766, galīgā redakcija, attiecībā uz procesu saskaņā ar [EKL] 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu pret *Akzo Nobel NV, Akzo Nobel Chemicals Holding AB, EKA Chemicals AB, Degussa, Edison, FMC Corp., FMC Foret SA, Kemira Oyj, Air liquide SA, Chemoxal SA, SNIA*, prasītāju, *Solvay SA, Solvay Solexis SpA, Total SA, Elf Aquitaine SA* un *Arkema SA* (Lieta COMP/F/C.38.620 — Ūdeņraža peroksīds un perborāts) (turpmāk tekstā — “apstrīdētais lēmums”), kura kopsavilkums ir publicēts 2006. gada 13. decembra *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* (OV L 353, 54. lpp.). Prasītājam tas tika paziņots ar 2006. gada 8. maija vēstuli.

Apstrīdētais lēmums

- 6 Komisija apstrīdētajā lēmumā ir norādījusi, ka tā adresāti ir piedalījušies vienotā un turpinātā EKL 81. panta un Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) līguma 53. panta pārkāpumā attiecībā uz HP un tā starpproduktu PBS (apstrīdētā lēmuma 2. apsvērumš).
- 7 Attiecībā uz laika posmu no 1994. gada 31. janvāra līdz 2000. gada 31. decembrim konstatēto pārkāpumu galvenokārt veidoja komerciāli svarīgas un konfidenciālas informācijas par tirgu un uzņēmumiem apmaiņa starp konkurentiem, ražošanas jaudas, kā arī tās potenciālās un faktiskās jaudas ierobežošana un kontrole, tirgus daļu un klientu sadale, kā arī mērķa cenu noteikšana un to ievērošanas uzraudzība.

- 8 Prasītāja un *SNIA* “solidāri un atsevišķi” tika atzītas par atbildīgām par attiecīgā pārkāpuma izdarīšanu (apstrīdētā lēmuma 407.–412. apsvērumi).
- 9 Lai aprēķinātu naudas soda apmēru, Komisija izmantoja metodoloģiju, kas aprakstīta Pamatnostādnēs sodanaudas [naudas soda] noteikšanai, piemērojot Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un [EOTKL] 65. panta 5. punktu (OV 1998, C 9, 3. lpp.; turpmāk tekstā — “Pamatnostādnes”).
- 10 Komisija naudas sodu pamatsummu noteica, ņemot vērā pārkāpuma, kurš tika kvalificēts kā sevišķi smags (apstrīdētā lēmuma 457. apsvērumi), smagumu un ilgumu (apstrīdētā lēmuma 452. apsvērumi).
- 11 Piemērojot diferencētu pieeju, prasītāja tika iekļauta ceturtajā un pēdējā kategorijā, attiecībā uz kuru ir piemērojama sākumsumma EUR 1,875 miljonu apmērā. Komisija, nosakot šo summu, to samazināja par 25 %, jo nebija pierādīts, ka prasītāja zināja vai tai obligāti bija jāzina par vispārējo pret konkurenci vērsto darbību projektu (apstrīdētā lēmuma 460.–462. apsvērumi).
- 12 Tā kā saskaņā ar Komisijas viedokli prasītāja bija piedalījusies pārkāpumā no 1997. gada 29. maija līdz 1998. gada 31. decembrim, proti, laika posmā, kas ilga vienu gadu un septiņus mēnešus, tās naudas soda sākumsumma tika palielināta par 15 % (apstrīdētā lēmuma 467. apsvērumi).
- 13 Komisija konstatēja, ka prasītājai pārkāpumā bija pasīva un nenozīmīga loma, un šī atbildību mikstinošā apstākļa dēļ tā naudas sodu samazināja par 50 % (apstrīdētā lēmuma 476. un 477. apsvērumi).

- 14 Apstrīdētā lēmuma 1. panta l) punktā ir noteikts, ka, laika posmā no 1997. gada 29. maija līdz 1998. gada 31. decembrim piedaloties attiecīgajā pārkāpumā, prasītāja ir pārkāpusi EKL 81. panta 1. punktu un ĒEZ līguma 53. pantu.
- 15 Apstrīdētā lēmuma 2. panta g) punktā Komisija prasītājam "solidāri un atsevišķi" ar SNIA uzlika naudas sodu EUR 1,078 miljonu apmērā.

Process un lietas dalībnieku prasījumi

- 16 Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas [tagad — Vispārējā tiesa] kancelejā tika iesniegts 2006. gada 18. jūlijā, prasītāja cēla šo prasību.
- 17 Tā kā Vispārējās tiesas palātu sastāvs tika mainīts un tiesnesis referents tagad darbojas sestajā palātā, tad, uzklusot lietas dalībniekus, šī lieta tika nodota sestajai palātai paplašinātā sastāvā.
- 18 2009. gada 22. decembra procesa organizatorisko pasākumu ietvaros Vispārējā tiesa prasītājam uzdeva rakstveida jautājumu, uz kuru tā atbildēja noteiktajā termiņā.
- 19 Pēc tiesneša referenta ziņojuma Vispārējā tiesa nolēma sākt mutvārdu procesu. Tika uzklusīti lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumi un to atbildes uz jautājumiem, ko Vispārējā tiesa uzdeva 2010. gada 4. marta tiesas sēdē.

20 Tā kā divi palātas locekļi nevarēja piedalīties lietas izskatīšanā, tad atbilstoši Vispārējās tiesas Reglamenta 32. pantam Vispārējās tiesas apspriedes turpināja trīs tiesneši, kuri ir parakstījuši šo spriedumu.

21 Prasītājas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— atcelt apstrīdēto lēmumu tiktāl, ciktāl Komisija tai solidāri ar *SNIA* ir uzlikusi naudas sodu;

— pakārtoti, samazināt naudas soda apmēru, nosakot simbolisku summu;

— vēl pakārtotāk, “būtiski” samazināt šo apmēru, ņemot vērā tās īslaicīgo dalību pārkāpumā un atbildību mīkstinošos apstākļus;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

22 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— prasību noraidīt;

— piespriest prasītājai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

- 23 Prasītāja, pamatojot prasību atcelt apstrīdēto lēmumu tiktāl, ciktāl Komisija ar to prasītājam solidāri ar *SNIA* ir uzlikusi naudas sodu, vai samazināt naudas soda apmēru, izvirza piecus pamatus par pieļautajām kļūdām tiesību piemērošanā un faktu vērtējumā attiecībā uz, pirmkārt, apgalvojumu, ka prasītāja ir “cietusi no aizliegtās vienošanās par HP, nevis tajā piedalījusies”, otrkārt, iespējami kļūdaino atsauces gada izvēli diferencētas pieejas piemērošanā, treškārt, tās dalības pārkāpumā ilguma vērtējumu, ceturtkārt, Padomes 2002. gada 16. decembra Regulas (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [EKL 81. un 82.] pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.), 25. panta 2. punktā minētā noilguma piemērošanu un, piektkārt, atbildību mikstinošo apstākļu vērtējumu.

Par prasītājas apgalvojumu, ka tā ir “cietusi no aizliegtās vienošanās par HP, nevis tajā piedalījusies”

Lietas dalībnieku argumenti

- 24 Prasītāja norāda, ka tā “ir cietusi no aizliegtās vienošanās”, jo tā no PBS tirgus ir aizgājusi 1999. gadā tieši pēc HP tirgū notikušajām prettiesiskajām vienošanās. Tai HP — galvenā izejviela, kas vajadzīga PBS ražošanai, — esot bijis jāiegādājas no ražotājiem, kuri bija aizliegtās vienošanās dalībnieki un kuri PBS tirgū bija tās tiešie konkurenti. Aizliegtās vienošanās dalībnieku izlemtā HP cenas palielināšana prasītāju esot izspiedusi no tirgus.

- 25 Prasītāja esot pilnībā atradusies HP ražotāju ekonomiskā ietekmē un tā nav varējusi īstenot pati savu tirdzniecības stratēģiju PBS tirgū, ņemot vērā plānoto cenu pieaugumu HP tirgū. Komisija pati esot apstiprinājusi, ka “[nebija] pierādīts, ka [prasītāja] zināja vai tai obligāti [bija] jāzina par vispārējo pret konkurenci vērsto darbību projektu” (apstrīdētā lēmuma 461. apsvērums).
- 26 Prasītāja norāda, ka Komisija vairākos iepriekš pieņemtajos lēmumos ir nolēmusi šo prettiesisko vienošanos dalībniekiem naudas sodu neuzlikt, ja šie dalībnieki rīkojās pretēji savām interesēm vai ja viņi atradās citu uzņēmumu, kas bija minētās vienošanās dalībnieki, ekonomiskā ietekmē. Citos līdzīgos gadījumos Komisija esot uzlikusi tikai simbolisku naudas sodu. Turklāt Komisijas iespēja uzlikt simbolisku naudas sodu esot tieši paredzēta Pamatnostādņu 5. punkta d) apakšpunktā.
- 27 Komisijai šie iepriekš pieņemtie lēmumi ir saistoši, jo tie ir vairāki un attiecīgās lietas ir līdzīgas šai lietai. To kopsaucējs ir tas, ka attiecīgie uzņēmumi tāpat kā prasītāja kļuva par vienošanās dalībniekiem, kura tika noslēgta pretēji to interesēm, vai katrā ziņā atradās citu vienošanās dalībnieku ekonomiskā ietekmē. Prasītājas situāciju varot pielīdzināt izplatītāja situācijai vertikālas vienošanās ar ražotāju gadījumā, jo abos gadījumos runa ir par uzņēmumu, kurš atrodas cita uzņēmuma ekonomiskā ietekmē.
- 28 It īpaši prasītājas situācija esot ļoti līdzīga situācijai, kādā atradās *Compagnie maritime zaïroise (CMZ)*, uz kuru attiecas 1992. gada 23. decembra Lēmums 93/82/EEK attiecībā uz procesu saskaņā ar [EKL 81.] pantu (IV/32.448 un IV/32.450 - *Cewal*, *Cowac* un *Ukwal*) un [EKL 82.] pantu (IV/32.448 un IV/32.450 - *Cewal*) (OV 1993, L 34, 20. lpp.) un kurai Komisija nolēma neuzlikt naudas sodu, jo tā no konstatētā pārkāpuma nebija guvusi nekādas priekšrocības.

- 29 Komisija, šos pašus apstākļus neņemot vērā prasītājas gadījumā, esot pārkāpusi EKL 81. panta 1. punktu, Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. un 3. punktu, Pamatnostādnes, kā arī tai noteikto pienākumu norādīt pamatojumu. Attiecīgajā vērtējumā ir pieļauta acīmredzama kļūda un nepareizi izmantotas pilnvaras. Turklāt Komisija kļūdaini esot sajaukusi prasītājas statusu ar HP ražotāju *Atochem SA*, *Kemira* un *Chemoxal* statusu.
- 30 It īpaši Komisija neesot ņēmusi vērā, ka HP ražotāji bija ieviesuši sistēmu, saskaņā ar kuru pusotra gada laikā bija divkāršojuši cenu, ka prasītāja neražoja HP un pilnībā atradās šo uzņēmumu ekonomiskā ietekmē, ka tā nezināja par aizliegtās vienošanās vispārējo projektu, ka tā esot cietusi no būtiska HP cenas pieauguma, kas aizliegtās vienošanās esamības laikā esot bijis noteicošais tās aiziešanas no PBS tirgus iemesls, ka tā, pat nomainot piegādātāju, nav guvusi nekādu peļņu, jo cenas pielīdzināšana attiecās uz visiem HP ražotājiem, un ka tā nav varējusi īstenot pati savu tirdzniecības stratēģiju PBS tirgū, jo tā nekad nebija piedalījusies sanāsmēs par HP. Šo apsvērumu neņemšanas vērā un šīs izvēles nepamatošanas dēļ naudas soda uzlikšana prasītājai esot prettiesiska.
- 31 Visbeidzot, prasītājai uzliktais naudas sods neesot lietderīgs gan saistībā ar sodīšanas mērķi, gan preventīvās iedarbības mērķi, jo prasītāja jau esot aizgājusi no attiecīgā tirgus tieši pēc attiecīgās aizliegtās vienošanās, tā jau esot tikusi sodīta un tā vairs nevarot izdarīt jaunu pārkāpumu.
- 32 Komisija apstrīd prasītājas argumentus.

Vispārējās tiesas vērtējums

- 33 Vispirms ir jānorāda, kā izriet no prasības pieteikumā sniegtās argumentācijas, ka prasītāja, lai arī apgalvo, ka tā “ir cietusi no aizliegtās vienošanās par [HP], nevis tajā piedalījies”, faktiski neapstrīd nedz savu dalību attiecīgajā pārkāpumā, nedz to, ka tas ir vienots pārkāpums.
- 34 It īpaši prasītāja neapstrīd savu dalību 1997. gada 28. un 29. maijā Seviļā un 1998. gada 14. maijā Evianlebēnā [*Évian-les-Bains*] notikušajās sanāksmēs par aizliegto vienošanos, kā arī neapstrīd šo sanāksmju prettiesisko saturu, kā bija konstatējusi Komisija tostarp apstrīdētā lēmuma 162.–164. un 226.–229. apsvērumā, bet zemāk izvērtētā trešā pamata ietvaros vienīgi apstrīd tās dalības attiecīgajā pārkāpumā ilgumu.
- 35 Šādos apstākļos šis pamats par to, ka prasītāja “ir cietusi no aizliegtās vienošanās par [HP], nevis tajā piedalījies”, faktiski ir saprotams tādējādi, ka ar to ir apstrīdēts naudas soda tiesiskums un limenis, ņemot vērā prasītājas īpašo situāciju aizliegtās vienošanās istenošanā.
- 36 Prasītāja vienīgi norāda dažus apstākļus, kuru dēļ, tāsprāt, naudas sods nebūtu uzliekams vai, lielākais, būtu uzliekams Pamatnostādņu 5. punkta d) apakšpunktā paredzētais simboliskais naudas sods EUR 1 000 apmērā. Tā tostarp atsauca uz savu unikālo PBS, kas ir HP starpprodukts, ražotāja situāciju, uzskatot, ka tā atradās citu aizliegtās vienošanās dalībnieku — HP vai abu attiecīgo vielu ražotāju — ekonomiskā ietekmē, kā arī uz to, ka tā pretēji savām interesēm ir piedalījies slepenās norunās, no tām negūstot nekādas priekšrocības, jo tai 1999. gada vidū bija jāaiziet no PBS tirgus.

- 37 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Komisijas pilnvaras uzlikt naudas sodus uzņēmumiem, kuri ar nodomu vai aiz neuzmanības izdara EKL 81. panta 1. punkta pārkāpumu, ir viens no Komisijai piešķirtajiem līdzekļiem, kā tai ļaut izpildīt kontroles uzdevumu, ko tai piešķir Savienības tiesības. Šajā uzdevumā ir iekļauts pienākums īstenot vispārējo politiku, kuras mērķis konkurences jomā ir piemērot Līguma noteiktos principus un uz to virzīt arī uzņēmumu rīcību (Tiesas 1983. gada 7. jūnija spriedums apvienotajās lietās no 100/80 līdz 103/80 *Musique Diffusion française* u.c./Komisija, *Recueil*, 1825. lpp., 105. punkts).
- 38 Komisijai ir rīcības brīvība, nosakot naudas soda apmēru, lai mudinātu uzņēmumus rīkoties, ievērojot konkurences tiesību normas. It īpaši tas, ka Komisija iepriekš ir piemērojusi konkrēta apmēra naudas sodus noteikta veida pārkāpumiem, nevar liegt jebkurā brīdī palielināt šo apmēru, lai nodrošinātu, ka tiek īstenota Savienības konkurences politika (iepriekš 37. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Musique Diffusion française* u.c./Komisija, 109. punkts).
- 39 Tāpat šī rīcības brīvība ir attiecībā uz iespēju dažos gadījumos uzlikt tā saukto “simbolisko” naudas sodu, kuru Komisija sev ir paredzējusi Pamatnostādņu 5. punkta d) apakšpunktā, vai neuzlikt naudas sodu.
- 40 Šajā lietā prasītāja, apstrīdot tai uzliktā naudas soda tiesiskumu, pirmām kārtām norāda, ka tā ir atradusies citu aizliegtās vienošanās dalībnieku ietekmē.
- 41 Jānorāda — tas, ka ir jārikojas, atrodies ekonomiskas ietekmes situācijā, pats par sevi nav apstākļi, pamatojoties uz kuru var izslēgt kāda aizliegtās vienošanās dalībnieka atbildību. Šāds apstākļi arī obligāti nav jāņem vērā, nosakot naudas soda apmēru.

- 42 Judikatūrā ir iedibināts, ka uzņēmumam, kurš piedalās sanāksmēs, kuru mērķis ir vērsts pret konkurenci, pat citu dalībnieku ar lielāku ekonomisku spēju ietekmē, vienmēr ir iespēja drīzāk iesniegt sūdzību Komisijai, ziņojot par attiecīgajām pret konkurenci vērstajām darbībām, nekā turpināt piedalīties minētajās sanāksmēs (Vispārējās tiesas 2002. gada 20. marta spriedums lietā T-9/99 *HFB u.c./Komisija*, *Recueil*, II-1487. lpp., 178. punkts, un 2005. gada 25. oktobra spriedums lietā T-38/02 *Groupe Danone/Komisija*, Krājums, II-4407. lpp., 423. punkts). Pat pieņemot, ka uzņēmums ir ticis piespiests kļūt par aizliegtās vienošanās dalībnieku, tā vietā, lai pieslietos aizliegtajai vienošanai, tas tomēr varēja par to informēt kompetentās iestādes (šajā ziņā skat. Vispārējās tiesas 2004. gada 29. aprīļa spriedumu apvienotajās lietās T-236/01, T-239/01, no T-244/01 līdz T-246/01, T-251/01 un T-252/01 *Tokai Carbon u.c./Komisija*, *Recueil*, II-1181. lpp., 344. punkts).
- 43 Ņemot vērā šos apsvērumus, ne tas, ka prasītāja, domājams, ir atradusies cita aizliegtās vienošanās dalībnieka ietekmē, ne draudīgais stāvoklis, ko pēdējā minētā, domājams, ir ieņēmusi attiecībā pret prasītāju, neraksturo situāciju, kas Komisijai jāņem vērā kā atbildību mikstinošs apstāklis (iepriekš 42. punktā minētais spriedums lietā *Groupe Danone/Komisija*, 424. punkts).
- 44 Tādējādi Komisijai *a fortiori* nav jāņem vērā šie paši fakti, lai nolemtu neuzlikt naudas sodu vai uzlikt vienīgi simbolisku naudas sodu.
- 45 Ņemot vērā iepriekš minēto, nevar tikt atbalstīts prasītājas arguments par to, ka nav ņemts vērā, ka tā ir atradusies citu aizliegtās vienošanās dalībnieku ekonomiskā ietekmē.
- 46 Turpinājumā attiecībā uz prasītājas atsaukšanos uz Komisijas iepriekš pieņemtajiem lēmumiem, kuros tā nebija uzlikusi naudas sodu vai bija uzlikusi vienīgi simbolisku naudas sodu, ir jāatgādina, ka Komisijas iepriekšējā lēmumu pieņemšanas prakse nav izmantojama kā naudas sodu tiesiskais regulējums konkurences jomā un ka lēmumi,

kuri attiecas uz citām lietām, ir tikai orientējoši, nosakot, vai pastāv vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpums, ņemot vērā, ka to apstākļi, tādi kā tirgus, produkti, uzņēmumi un attiecīgie laikposmi, visdrīzāk nebūs vienādi (Tiesas 2006. gada 21. septembra spriedums lietā C-167/04 P *JCB Service*/Komisija, Krājums, I-8935. lpp., 201. un 205. punkts, un 2007. gada 7. jūnija spriedums lietā C-76/06 P *Britannia Alloys & Chemicals*/Komisija, Krājums, I-4405. lpp., 60. punkts).

- 47 Tomēr arī šajā ziņā Komisijai ir jāievēro vienlīdzīgas attieksmes princips un tā nevar līdzīgas situācijas aplūkot atšķirīgi vai atšķirīgas situācijas aplūkot vienādi, ja vien šāda attieksme nav objektīvi pamatota.
- 48 Jānorāda, ka prasītājas minētajās lietās, kurās Komisija iepriekš bija pieņēmusi lēmumus, esošās situācijas ievērojami atšķiras no šajā lietā apspriestā gadījuma.
- 49 Pirmkārt, prasītāja atsauca uz vairākiem lēmumiem par nolīgumiem un saskaņotām darbībām starp ražotāju un izplatītājiem attiecībā uz pasākumiem, kuri kavē paralēlo importu vai eksportu.
- 50 No šiem lēmumiem izriet, ka dažās lietās, kuras attiecās uz vertikāliem ierobežojumiem, Komisija ir ņēmusi vērā, ka izplatītāji, kuri ekonomiskā ziņā ir daudz vājāki, rīkojas ražotāja spiediena ietekmē un pretēji savām ekonomiskajām interesēm, baidoties, ka tiem var tikt atņemtas ekskluzīvās pārdošanas tiesības. Tādējādi Komisija visos gadījumos ir nolēmusi nesaukt pie atbildības izplatītājus, neuzlikt tiem naudas sodu vai uzlikt tiem samērā nelielu naudas sodu.

- 51 Taču jānorāda, ka šie apsvērumi nav tieši pārņemami tādos horizontālo ierobežojumu gadījumos kā šajā lietā esošajos cenu un tirgu sadales kartēļos, kuri pēc sava rakstura ir sevišķi smagi pārkāpumi, kuri parasti notiek starp uzņēmumiem, kuriem ir salīdzināma ekonomiskā ietekme un tie visi ir attiecīgās preces ražotāji.
- 52 Šajā lietā prasītāja ir piedalījusies vienotā pārkāpumā attiecībā uz HP un PBS tirgiem. Tas, ka tā ir ražojusi vienīgi PBS, ka tai HP ir bijis jāiegādājas no citiem aizliegtās vienošanās dalībniekiem un ka līdz ar to uz to tika izdarīts spiediens par tarifiem HP starpproduktu tirgū, nepierāda, ka tā PBS tirgū bija piespiesta rīkoties prettiesiski. Katrā ziņā prasītāja nav iesniegusi nekādas konkrētas norādes, lai pierādītu, ka pārējie aizliegtās vienošanās dalībnieki uz to bija izdarījuši spiedienu, piemēram, draudot tai izbeigt HP piegādi, ja tā neievēros PBS tirgū uzspiesto slepeno kārtību.
- 53 Otrkārt, saistībā ar horizontāliem ierobežojumiem prasītāja atsauca uz Komisijas 1994. gada 29. marta Lēmumu 94/210/EK attiecībā uz procesu saskaņā ar [EKL 81. un 82.] pantu (Lieta 33.941 - *HOV-SVZ/MCN*) (OV L 104, 34. lpp.), kā arī uz Komisijas 2004. gada 20. oktobra Lēmumu C(2004) 4030 saistībā ar [EKL] 81. panta 1. punktā izklāstīto procesu (Lieta 38.238 — *Jēltabaka* — Spānija), kura kopsavilkums ir publicēts 2007. gada 19. aprīļa *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* (OV L 102, 14. lpp.).
- 54 Jānorāda, ka Lēmums 94/210 attiecās uz dzelzceļa uzņēmumiem, kuri bija tādas “aizsardzības aizliegtās vienošanās” dalībnieki, kas bija vērsta pret viena dominējošā uzņēmuma cenu prakses ietekmi, kura šajā pašā lēmumā tika izvērtēta saskaņā ar EKL 82. pantu. Minētā lēmuma 109.–112. apsvērumā Komisija it īpaši norādīja, ka “vispārīgi [...] aizsardzības rakstura aizliegta vienošanās nevar[ēja] atbrīvot uzņēmumus

no naudas soda uzlikšanas”, un pēc tam nolēma, ka, “ņemot vērā [..] konkrētās lietas īpašās iezīmes, [..] par [EKL 81.] panta pārkāpumu ne[bija] jāuzliek naudas sods”.

- 55 Attiecībā uz Lēmumu C(2004) 4030, kas skāra divas aizliegtās vienošanās, proti, starp tabakas pārstrādes uzņēmumiem un starp ražotāju pārstāvjiem, Komisija saistībā ar otro minēto aizliegto vienošanos secināja, ka katram no ražotāja pārstāvjiem bija jāuzliek vienīgi simbolisks naudas sods EUR 1 000 apmērā, jo valsts tiesību normas bija ļoti nenoteiktas attiecībā uz to rīcības tiesiskumu. Komisija konstatēja, ka Spānijas iestādes katrā ziņā bija vismaz iedrošinājušas ražotāju pārstāvjus veikt sarunas par cenām un lauksaimniecības ministrs pat bija apstiprinājis norunāto cenu tabulas, kas bija pievienotas Spānijas Oficiālajā Vēstnesī publicētajam tipveida līgumam (Lēmuma C(2004) 4030 425.–431. apsvērumus).
- 56 No šiem konstatējumiem izriet, ka abi prasītājas minētie lēmumi ir lēmumi, kuri ir pieņemti konkrētās lietās, pamatojoties uz īpašiem apstākļiem, kuri nekādi nav salīdzināmi ar prasītājas norādītajiem apstākļiem šajā lietā.
- 57 Līdz ar to nav atbalstāms prasītājas arguments par iespējamo “diskrimināciju”, ņemot vērā Komisijas lēmumu pieņemšanas praksi, attiecībā uz to, ka tiek ņemta vērā situācija par atrašanos citu aizliegtās vienošanās dalībnieku ekonomiskā ietekmē.
- 58 Otrām kārtām, prasītāja norāda, ka tā no aizliegtās vienošanās nav guvusi nekādus ienākumus. Tā pat tai ir radījusi zaudējumus.

- 59 Jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tas, ka uzņēmums pārkāpuma rezultātā nav guvis nekādus ienākumus, nav šķērslis, lai šim uzņēmumam uzliktu naudas sodu, tādējādi nodrošinot naudas soda preventīvo raksturu. No tā izriet, ka Komisijai, lai noteiktu naudas soda apmēru, nav jāpierāda, ka pārkāpuma rezultātā attiecīgiem uzņēmumiem prettiesiski tika radītas priekšrocības, ne arī attiecīgā gadījumā jāņem vērā tas, ka konkrētā pārkāpuma rezultātā nav gūti nekādi ienākumi (Vispārējās tiesas 2000. gada 15. marta spriedums apvienotajās lietās T-25/95, T-26/95, no T-30/95 līdz T-32/95, no T-34/95 līdz T-39/95, no T-42/95 līdz T-46/95, T-48/95, no T-50/95 līdz T-65/95, no T-68/95 līdz T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 un T-104/95 *Cimenteries CBR u.c./Komisija, Recueil*, II-491. lpp., 4881. punkts, un 2007. gada 26. aprīļa spriedums apvienotajās lietās T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-128/02, T-129/02, T-132/02 un T-136/02 *Bolloré u.c./Komisija, Krājums*, II-947. lpp., 671. punkts).
- 60 Šādu ienākumu neesamība nevar tikt uzskatīta par atbildību mikstinošu apstākli, kas ņemams vērā, nosakot naudas soda apmēru (Vispārējās tiesas 2005. gada 29. novembra spriedums lietā T-52/02 *SNCZ/Komisija, Krājums*, II-5005. lpp., 91. punkts, un 2008. gada 8. jūlija spriedums lietā T-53/03 *BPB/Komisija, Krājums*, II-1333. lpp., 442. punkts), un tādējādi šādu ienākumu neesamība nav iemesls, kas pamato simboliska naudas soda uzlikšanu.
- 61 Tādi paši apsvērumi principā ir piemērojami attiecībā uz apgalvoto faktu, ka prasītāja kopā ar saviem konkurentiem ir piedalījusies slepenā norunā pretēji savām ekonomiskajām interesēm un ka to tādējādi šī slepenā noruna ietekmēja negatīvi. Šis apstāklis, pat pieņemot, ka tas ir pierādīts, nevar tikt uzskatīts par apstākli, kas obligāti ir jāņem vērā kā atbildību mikstinošs apstāklis un *a fortiori* kā apstāklis, kas pamato simboliska naudas soda uzlikšanu.
- 62 Atbilstoši judikatūrai uzņēmums, kurš, neraugoties uz iespējami ciestajiem zaudējumiem, ar saviem konkurentiem turpina apsprieties par cenām, nevar tikt uzskatīts par tādu, kurš salīdzinājumā ar citiem slepenajā norunā iesaistītajiem uzņēmumiem ir izdarījis mazāk smagu pārkāpumu (šajā ziņā skat. Vispārējās tiesas 1998. gada 14. maija spriedumu lietā T-304/94 *Europa Carton/Komisija, Recueil*, II-869. lpp., 141. punkts).

- 63 Šajā kontekstā saistībā ar prasītājas argumentu attiecībā uz Lēmumā 93/82 minēto CMZ situāciju jānorāda, ka no šī lēmuma 111. un 112. apsvēruma, kuri iekļauti zem virsraksta “Dalības pakāpe”, izriet, ka Komisija ir nolēmusi neuzlikt naudas sodu CMZ tādu apsvērumu dēļ, kuri galvenokārt ir saistīti ar tās dalību pārkāpumā un it īpaši ar to, ka tā attiecīgajā tirgū nebija aktīva, un tas, ka tā no pārkāpuma nebija guvusi ienākumus, bija norādīts vienīgi kā pakārtots apstāklis. Turklāt jānorāda, ka Vispārējā tiesa ir apstiprinājusi, ka Komisija bija tiesīga attiecīgajai sabiedrībai neuzlikt naudas sodu, jo tās komerciālā un finansiālā situācija attiecīgajā laikā atšķīrās no citu pārkāpuma dalībnieku situācijas (Vispārējās tiesas 2008. gada 1. jūlija spriedums lietā T-276/04 *Compagnie maritime belge*/Komisija, Krājums, II-1277. lpp., 96. punkts).
- 64 Tādējādi atsevišķs lēmums, kurš pieņemts konkrētā lietā, kura turklāt nav līdzīga šobrīd izskatāmajai lietai, nevar pamatot prasītājas argumentu par to, ka ir jāņem vērā, ka pārkāpuma rezultātā nav gūti ienākumi.
- 65 Tādējādi prasītāja nevar pamatoti apgalvot, ka Komisijai tai nebija jāuzliet naudas sods vai bija jāuzliet simbolisks naudas sods, pamatojoties uz to, ka tā no aizliegtās vienošanās nebija guvusi nekādus ienākumus, bet pat bija cietusi negatīvas sekas.
- 66 Trešām kārtām un visbeidzot, saistībā ar prasītājas argumentu par iespējamo naudas soda nelietderīgo iedarbību gan attiecībā uz sodīšanas mērķi, gan preventīvās iedarbības mērķi jāatgādina, ka preventīvās iedarbības faktors tiek izvērtēts, ņemot vērā daudzus apstākļus, ne tikai attiecīgā uzņēmuma īpašo situāciju (Tiesas 2006. gada 29. jūnija spriedums lietā C-289/04 P *Showa Denko*/Komisija, Krājums, I-5859. lpp., 23. punkts, un Vispārējās tiesas 2009. gada 30. aprīļa spriedums lietā T-13/03 *Nintendo of Europe*/Komisija, Krājums, II-947. lpp., 71. punkts).

- 67 Turklāt šajā vērtējumā netiek iekļauts vērtējums par iespējamību, ka attiecīgais uzņēmums pārkāpumu varētu izdarīt atkārtoti. Preventīvās iedarbības centieni neattiecas vienīgi uz uzņēmumiem, kuri ir tieši minēti lēmumā, ar kuru uzliek naudas sodus, jo ir jāattur arī līdzīga lieluma uzņēmumi, kuriem ir tādas pašas iespējas, nepiedaloties līdzīgos konkurences tiesību normu pārkāpumos (šajā ziņā skat. iepriekš 66. punktā minēto spriedumu lietā *Nintendo* un *Nintendo of Europe/Komisija*, 72. un 73. punkts).
- 68 Katrā ziņā, tā kā prasītāja nav izbeigusi visu ekonomisko darbību, tas, ka tā vairs nedarbojas attiecīgajā tirgū, nekādi neapšaubā vajadzību nodrošināt tai uzliktā soda preventīvās iedarbības raksturu.
- 69 Attiecībā uz sodišanas mērķi pietiek norādīt, ka šim mērķim būtu pretrunā tas, ka komercdarbību izbeigšanas attiecīgajā tirgū rezultātā attiecīgajam uzņēmumam par izdarīto pārkāpumu netiktu uzlikts naudas sods.
- 70 Tādējādi prasītājai uzliktais naudas sods nevar tikt uzskatīts par tādu, kuram nav lietderīgas iedarbības.
- 71 Visbeidzot jānorāda, ka minētie apstākļi, skatot tos kopā, nepierāda, ka Komisija, attiecībā pret prasītāju īstenojot savas sodišanas pilnvaras, būtu pārsniegusi savu rīcības brīvību.
- 72 Šajā ziņā ir jānorāda, ka Komisija ir ņēmusi vērā apstākļus, kuri raksturo prasītājas dalību pārkāpumā, par 25 % samazinot tai uzliktā naudas soda sākumsummu, jo nav ticis pierādīts, ka prasītāja bija zinājusi par vispārējo pret konkurenci vērsto darbību projektu (apstrīdētā lēmuma 461. apsvērums), kā arī par 50 % samazinot naudas soda

apmēru, ņemot vērā atbildību mīkstinošo apstākli saistībā ar tās pasīvo un nenozīmīgo lomu, jo tās dalība aizliegtās vienošanās īstenošanā nav salīdzināma ar pārējo aktīvo dalībnieku dalību (apstrīdētā lēmuma 476. un 477. apsvērumi).

- 73 Turklāt prasītāja saistībā ar argumentu par to, ka Komisija it kā esot salīdzinājusi tās situāciju ar HP ražotāju situāciju, vienīgi atsaucas uz apstrīdētā lēmuma 332. apsvēruma b) punktu, saskaņā ar kuru tas, ka daži uzņēmumi ražoja tikai vienu vai otru attiecīgo produktu, neatceļ konstatējumu, ka pārkāpums ir vienots. Taču, tā kā prasītāja neapstrīd, ka attiecīgais pārkāpums ir vienots, tās arguments nav iedarbīgs.
- 74 Ņemot vērā šos apsvērumus, prasītājas arguments par pilnvaru nepareizu izmantošanu ir jānoraida. Kā it īpaši izriet no šī sprieduma 66.–70. punkta, prasītājai uzlikta naudas soda mērķis nekādi netika nepareizi izmantots gan attiecībā uz sodīšanas mērķi, gan preventīvās iedarbības mērķi.
- 75 Turklāt ir jānoraida prasītājas iebildums par iespējamo pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu, kurš prasības pieteikumā minēts vienīgi šī pamata virsrakstā, bet nav pamatots nedz tās procesuālajos rakstos, nedz ar tiesas sēdē sniegtajiem mutvārdu apsvērumiem.
- 76 Pieņemot, ka ar šo iebildumu prasītāja pārmet Komisijai, ka tā nav ieņēmusi nostāju par tās īpašo situāciju aizliegtās vienošanās īstenošanā, jānorāda, pirmkārt, ka Komisija apstrīdētā lēmuma 461. un 474.–477. apsvērumā ir izklāstījusi apsvērumus, kuri pamato naudas soda apmēra samazināšanu, ņemot vērā prasītājas īpašo situāciju, un,

otrkārt, ka Komisijai nebija jāieņem nostāja par iespējamo simboliskā naudas soda uzlikšanu, kas ir tikai iespēja, kas kā izņēmums ir paredzēta Pamatnostādņu 5. punkta d) apakšpunktā.

77 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, pirmais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

Par diferencētas pieejas ietvaros vērā ņemto atsaucē gadu

Lietas dalībnieku argumenti

78 Prasītāja uzskata, ka Komisija ir pieļāvusi kļūdu, diferencētas pieejas ietvaros izmantojot prasītājas tirgus daļu attiecībā uz 1998. gadu, savukārt visu pārējo apstrīdētā lēmuma adresātu gadījumā tā ir ņēmusi vērā tirgus daļas 1999. gadā, kas ir pēdējais pilnais pārkāpuma gads. Šajā ziņā Komisija esot pārkāpusi arī vienlīdzīgas attieksmes principu, Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punktu un Pamatnostādnes.

79 Komisijai kā atsaucē gads esot bijis jāizvēlas pēdējais pilnais gads, kurā notika pārkāpums. Turklāt no Tiesas 2003. gada 2. oktobra sprieduma lietā *C-196/99 P Aristrain/ Komisija (Recueil, I-11005. lpp., 129. punkts)* izrietot, ka vienīgi viena kopīga atsaucē gada izmantošana visiem vienā un tajā pašā pārkāpumā dalību ņēmušajiem uzņēmumiem nodrošina vienlīdzīgu attieksmi. Komisija savos iepriekš pieņemtajos lēmumos

esot izmantojusi vienu atsauces gadu, lai arī dažu uzņēmumu dalības pārkāpumā laikposms bija dažāds.

- 80 Komisija, attiecībā uz prasītāju izvēloties 1998. gadu, esot vēlējusies palielināt tai uzliekamā naudas soda apmēru. Prasītājas apgrozījums 1999. gadā, kā arī atbilstošā tirgus daļa acīmredzami bija mazāki nekā 1998. gadā, jo attiecībā uz PBS tās apgrozījums pasaules mērogā no EUR 12,9 miljoniem 1998. gadā samazinājās uz EUR 9,1 miljonu 1999. gadā.
- 81 Komisija apstrīd prasītājas argumentus.

Vispārējās tiesas vērtējums

- 82 Saskaņā ar Pamatnostādņu 1.A. punkta sesto daļu pārkāpumos, kuros ir iesaistīti vairāki uzņēmumi, var būt vajadzība izsvērt sākumsummu, lai ņemtu vērā īpašo nozīmi — un tādējādi faktisko ietekmi — katra uzņēmuma pārkāpjošajai rīcībai attiecībā uz konkurenci, it īpaši gadījumos, kad ir būtiska uzņēmumu, kas ir vienāda rakstura pārkāpuma autori, lieluma atšķirība, un tādējādi jāpiemēro pamatsummas atskaites punkts katra uzņēmuma specifiskajam raksturam.
- 83 Atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai aizliegtās vienošanās dalībnieku iedalīšanā kategorijās, lai naudas sodu sākumsummu noteikšanas brīdī īstenotu diferencētu pieeju, ir jāievēro vienlīdzīgas attieksmes princips, saskaņā ar kuru ir aizliegts pret līdzīgām situācijām attiekties atšķirīgi un pret atšķirīgām situācijām — identiski, ja vien šāda attieksme nav objektīvi pamatota. Turklāt naudas soda summai, ievērojot pārkāpuma smaguma vērtējumā vērā ņemtus apstākļus, jābūt vismaz samērīgai (skat.

iepriekš 42. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Tokai Carbon u.c./Komisija*, 219. punkts un tajā minētā judikatūra).

- ⁸⁴ Lai pārbaudītu, vai aizliegtās vienošanās dalībnieku iedalījums kategorijās atbilst vienlīdzīgas attieksmes un samērīguma principiem, Vispārējai tiesai, pārbaudot Komisijai šajā jautājumā piešķirtās rīcības brīvības izmantošanas tiesiskumu, tomēr ir vienīgi jāpārbauda, vai šis iedalījums ir konsekvents un objektīvi pamatots (Vispārējās tiesas 2003. gada 19. marta spriedums lietā T-213/00 *CMA CGM u.c./Komisija, Recueil*, II-913. lpp., 416. punkts, un iepriekš 42. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Tokai Carbon u.c./Komisija*, 220. punkts).
- ⁸⁵ Šajā lietā, lai noteiktu katra pārkāpuma dalībnieka individuālo ietekmi, Komisija, izņemot prasītāju, ņēma vērā tirgus daļas, kuras izrietēja no abu attiecīgo produktu kombinētas pārdošanas pasaules tirgū 1999. gadā, kas ir pēdējais pilnais gads, kura laikā pārkāpums attiecās uz abiem šiem produktiem. Attiecībā uz prasītāju Komisija ņēma vērā tās tirgus daļu 1998. gadā, kas bija pēdējais tās dalības pārkāpumā gads (apstrīdētā lēmuma 460. apsvērumš).
- ⁸⁶ Turklāt Komisija prasītājam uzliktā naudas soda sākumsummu samazināja par 25 %, jo netika pierādīts, ka tā bija zinājusi vai tai noteikti bija jāzina par vispārējo pret konkurenci vērsto darbību projektu (apstrīdētā lēmuma 461. apsvērumš).
- ⁸⁷ Šajā ziņā jānorāda — tas, ka diferencētas pieejas ietvaros attiecībā uz vienu aizliegtās vienošanās dalībnieku tiek izmantots atšķirīgs atsauces gads, pats par sevi nenozīmē, ka ir noticis vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpums.

- 88 Protams, Tiesa ir lēmusi, pirmkārt, ka visiem uzņēmumiem, kuri piedalījušies vienā un tajā pašā pārkāpumā, kopīga atsaucē gada izmantošana katram uzņēmumam nodrošina, ka pret to ir attiekušies tāpat kā pret citiem uzņēmumiem un ka sodi ir noteikti vienādi, un, otrkārt, ka atsaucē gada, kas ir daļa no pārkāpuma īstenošanas laikposma, izvēle ļauj izvērtēt izdarītā pārkāpuma apjomu atkarībā no šajā laikposmā esošās ekonomiskās situācijas (iepriekš 79. punktā minētais spriedums lietā *Aristrain*/Komisija, 129. punkts).
- 89 Tomēr — pretēji prasītājas apgalvotajam — no tā neizriet, ka kopīga gada izvēle ir vieglais līdzeklis, kā, ievērojot vienlīdzīgas attieksmes principu, vienādi noteikt sodus.
- 90 It īpaši Komisija ir tiesīga ņemt vērā, ka attiecībā uz konkrētu uzņēmumu kopīgais atsaucē gads neietilpst pārkāpuma laikposmā, par kuru ir vainojams šis uzņēmums, un līdz ar to šis kopīgais atsaucē gads nav lietderīga norāde par viņa individuālo ietekmi pārkāpuma laikā. Tādējādi Komisija ir tiesīga ņemt vērā šī uzņēmuma apgrozījumu attiecībā uz gadu, kas nav kopīgais atsaucē gads, ar nosacījumu, ka aizliegtās vienošanās dalībnieku iedalījums kategorijās paliek viendabīgs un objektīvi pamatots.
- 91 Tieši ņemot vērā tādus pašus apsvērumus, Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punktā paredzētās apgrozījuma 10% robežas piemērošanā jāizvēlas cits atsaucē finanšu gads, ja runa ir par uzņēmumu, kurš vairs tirgū nav aktīvs tajā finanšu gadā, kurš tiek izmantots attiecībā uz citiem aizliegtās vienošanās dalībniekiem, jo šis gads līdz ar to nav ticama norāde par attiecīgā uzņēmuma reālo ekonomisko situāciju (šajā ziņā skat. iepriekš 46. punktā minēto 2007. gada 7. jūnija spriedumu lietā *Britannia Alloys & Chemicals*/Komisija, 28.–30. un 43. punkts, un Vispārējās tiesas 2005. gada 29. novembra spriedumu lietā T-33/02 *Britannia Alloys & Chemicals*/Komisija, Krājums, II-4973. lpp., 74. punkts).

- 92 Tādējādi šajā lietā Komisija, vispirms konstatējot, ka prasītājas veiktās pārdošanas attiecībā uz pārējiem uzņēmumiem, kuri bija aizliegtās vienošanās dalībnieki, izmantotajā kopīgajā atsauces gadā nebija ticama norāde par tās reālo ekonomisko stāvokli pārkāpuma izdarīšanas laikposmā, it īpaši ņemot vērā, ka tās dalība pārkāpumā jau bija beigusies, bija tiesīga izmantot tās veiktās pārdošanas 1998. gadā, kas bija pēdējais gads, kad tā bija aizliegtās vienošanās dalībiece.
- 93 Turklāt jānorāda, ka šis kritērijs tika objektīvi piemērots attiecībā uz visiem aizliegtās vienošanās dalībniekiem, jo visi attiecīgie uzņēmumi, izņemot prasītāju, bija aizliegtās vienošanās dalībnieki 1999. gadā, kas bija pēdējais to piedalīšanās pārkāpumā saistībā ar abiem attiecīgajiem produktiem gads.
- 94 Turklāt prasītāja nav pierādījusi, ka attiecībā uz to izvēloties citu atsauces gadu, iedaļā kategorijās netika ievērota konsekvence.
- 95 Jānorāda, ka prasītāja ir vienīgais uzņēmums, kurš ir iekļauts ceturtajā un pēdējā kategorijā, nosakot tai naudas soda sākumsummu EUR 1,875 miljonu apmērā (proti, EUR 2,5 miljonu pirms apstrīdētā lēmuma 461. apsvērumā piemērotās samazināšanas), kas līdz ar to ir daudz mazāka summa nekā trešajā kategorijā noteiktā, proti, EUR 20 miljoni. Turklāt prasītājas tirgus daļas atšķirības 1998. un 1999. gadā nav īpaši lielas, it īpaši salīdzinot ar plaisu, kāda pastāv starp trešajā kategorijā iekļauto vairāku uzņēmumu tirgus daļām, jo šī plaisa ir pilnībā izskaidrojama ar vērā ņemto summu noteikšanu.
- 96 Šajā ziņā ir jāatgādina — tas, ka katrai kategorijai noteiktās sākumsummas nav pilnībā samērīgas ar attiecīgajām tirgus daļām, nevar tikt kritizēts, jo tas ir tikai summu noteikšanas rezultāts (iepriekš 84. punktā minētais spriedums lietā *CMA CGM u.c./Komisija*, 411. punkts).

- 97 Taču prasītājas norādītā plaisa, kāda pastāv starp tās tirgus daļām 1998. un 1999. gadā, nav tik liela, ka saskaņā ar Komisijas pieņemto metodi tā varētu radīt īpaši sakropļotu attiecīgo tirgu atainojumu (šajā ziņā skat. Vispārējās tiesas 2006. gada 15. marta spriedumu lietā T-15/02 *BASF/Komisija*, Krājums, II-497. lpp., 159. punkts, un 2008. gada 8. oktobra spriedumu lietā T-68/04 *SGL Carbon/Komisija*, Krājums, II-2511. lpp., 70. punkts).
- 98 Ņemot vērā visus šos apsvērumus, šis pamats ir jānoraida kā nepamatots.

Par prasītājas dalības pārkāpumā ilguma novērtējumu

Lietas dalībnieku argumenti

- 99 Prasītāja apstrīd tās dalības pārkāpumā ilgumu, kādu ir konstatējusi Komisija, aprēķinot naudas soda apmēru. Šajā ziņā tā norāda uz faktu sagrozišanu, pilnvaru nepareizu izmantošanu, tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, nepietiekamu pamatojumu, kā arī Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. un 3. punkta un Pamatnostādņu pārkāpumu.
- 100 Prasītāja būtībā apstrīd tās dalību 1998. gada 26. novembra sanāksmē, kura notika Briselē paralēli Eiropas Ķīmiskās rūpniecības padomes (*CEFIC*) asamblejai (apstrīdētā lēmuma 258. apsvēruma), un apgalvo, ka tās pārstāvis ir piedalījies vienīgi diskusijās, kuras likumīgi norisinājušās minētās asamblejas ietvaros. Komisija, atsaucoties uz prasītājas dalību asamblejas starpbrīžu laikā notikušajos prettiesiskajos kontaktos,

esot pamatojusies uz *Degussa* paziņojumu, kurā bija ietverts vienīgi *CEFIC* asamblejas dalībnieku saraksts. Komisijas apgalvojums, ka visas personas, kuras piedalījās *CEFIC* asamblejā, “bez izņēmumiem” piedalījās prettiesiskajos kontaktos, no šī paziņojuma nevarot tikt izsecināts. Tas, ka *Degussa*, atbildot uz paziņojumu par iebildumiem, “neatsaucās” uz saviem paziņojumiem un tos arī negrozīja (apstrīdētā lēmuma 258. apsvērums), neko nepierādot, jo *Degussa* sākotnējais paziņojums jau bija nepietiekami detalizēts.

101 Turklāt apstrīdētā lēmuma 258. apsvērumā Komisija, lai pamatotu iebildumu par prasītājas dalību Briseles sanāksmē, esot izmantojusi *Degussa* atbildē uz paziņojumu par iebildumiem sniegto informāciju, kura prasītājai nav bijusi pieejama. Tas pārkāpjot tās tiesības uz aizstāvību.

102 Katrā ziņā *Degussa* paziņojums nevarot tikt uzskatīts par apsūdzošu pierādījumu, jo prasītāja to apstrīd un šo paziņojumu neapstiprina citi pierādījumi. Komisija turklāt netieši esot atzinusi, ka prasītāja Briseles sanāksmē nav piedalījusies, jo tā ir apgalvojusi, ka prasītājas dalība pārkāpumā ir aprobežojusies ar dalību divās sanāksmēs (apstrīdētā lēmuma 476. apsvērums), kas varētu būt tikai Seviļas un Evianlebēnas sanāksmes.

103 Prasītāja uzskata, ka, tā kā tās dalība Briseles sanāksmē nav pierādīta, Komisijai 1998. gada 14. maijs — Evianlebēnas sanāksmes diena — bija jāuzskata par pēdējo tās dalības pārkāpumā dienu. Prasītāja neesot piemērojusi nolīgumus par Evianlebēnas sanāksmē noteiktajām PBS cenām. To apstiprinot tās nepiedalīšanās nākamajās 1998. gadā notikušajās piecās sanāksmēs, kuru mērķis bija Evianlebēnā noslēgtā nolīguma izpilde, kā arī tās 1998. gada nogalē pieņemtais lēmums aiziet no PBS tirgus.

- 104 Līdz ar to Komisija kļūdaini ir noteikusi, ka prasītājas dalība pārkāpumā ilga vienu gadu un septiņus mēnešus, nevis vienu gadu — no 1997. gada 29. maija līdz 1998. gada 14. maijam, un par šo ilgumu ir piemērojusi nepamatotu naudas soda summas palielinājumu.
- 105 Komisija apstrīd prasītājas argumentus.

Vispārējās tiesas vērtējums

- 106 No lietas materiāliem izriet, ka Komisija paziņojumā par iebildumiem prasītājam ir pārmetusi, ka tā ir piedalījusies prettiesiskās darbības laikā no 1996. gada 24. maija līdz 1999. gada 30. jūnijam. Šis pārkāpuma laikposms tika ievērojami samazināts apstrīdētajā lēmumā, kurā Komisija ir konstatējusi, ka prasītāja pārkāpumā ir piedalījusies laikā no 1997. gada 29. maija līdz 1998. gada 31. decembrim (apstrīdētā lēmuma 1. panta l) punkts).
- 107 Šī pamata ietvaros prasītāja apstrīd tās dalību pārkāpumā attiecībā uz daļu no pārkāpuma laikposma, proti, attiecībā uz laiku no 1998. gada 14. maija līdz 31. decembrim, ņemot vērā, ka šī laikposma ņemšanas vērā rezultātā ir palielināts tai uzliktā naudas soda apmērs.
- 108 Vispirms ir jānorāda, kā atzīmē Komisija, ka prasītāja savā atbildē uz paziņojumu par iebildumiem ir apstiprinājusi, ka tā ir iesaistījusies prettiesiskos kontaktos augstākais laikā no 1997. gada 29. maija līdz 1998. gada 31. decembrim.

- 109 Šajā ziņā ir tiesa, ka Vispārējā tiesa ir lēmusi, ka, ja attiecīgais uzņēmums tieši, skaidri un precīzi atzīst Komisijas paziņojumā par iebildumiem pārņemtos faktus, šie fakti ir uzskatāmi par pierādītiem un uzņēmums principā vairs nevar tos apstrīdēt Vispārējā tiesā (skat. Vispārējās tiesas 2008. gada 8. oktobra spriedumu lietā T-69/04 *Schunk* un *Schunk Kohlenstoff-Technik*/Komisija, Krājums, II-2567. lpp., 84. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 110 Tomēr šajā lietā, lai arī prasītāja, apstrīdot Komisijas iebildumus attiecībā uz laiku no 1996. gada 24. maija līdz 1999. gada 30. jūnijam, patiešām bija norādījusi, ka “pārkāpuma ilgums, kurā [tā bija] vainojama, atbilda maksimums laikam [no] 1997. gada 29. maija [līdz] 1998. gada 31. decembrim”, šajā pašā atbildē tā apstrīdēja tās piedalīšanos šajā laikā notikušajos prettiesiskajos kontaktos, proti, 1998. gada 16. septembra un 26. novembra sanāksmēs.
- 111 Tādējādi, ņemot vērā kontekstu, kādā attiecīgā informācija ir tikusi sniegta, prasītāja nevar tikt uzskatīta par tādu, kura ir tieši, skaidri un precīzi atzinusi, ka tā strīdīgajā laikposmā ir piedalījusies pārkāpumā.
- 112 Līdz ar to šis pamats ir jāuzskata par pieņemamu.
- 113 Attiecībā uz šī pamata pamatotību vispirms ir jānorāda, ka prasītāja neapstrīd nedz piedalīšanos sanāksmē par PBS 1998. gada 14. maijā Evianlebēnā, nedz to, ka šajā sanāksmē notikušās sarunas, kuras ir izklāstītas apstrīdētā lēmuma 226.–230. apsvērumā, bija prettiesiskas.

- 114 Tāpat nav apstrīdams, ka prasītāja nav piedalījusies pārējās četrās aizliegtās vienošanās par PBS sanāksmēs, kuras notika laikā no 1998. gada maijā notikušās *CEFIC* asamblejas līdz 1998. gada novembrim, proti, divās trīspusējās sanāksmēs par uzņēmuma *Atochem* ražošanas vietas slēgšanu (apstrīdētā lēmuma 233. un 243. apsvērums), vienā “augsta limeņa” daudzpusējā sanāksmē un vienā divpusējā sanāksmē starp *Solvay* un *Degussa* (apstrīdētā lēmuma 237. un 239. apsvērums).
- 115 Prasītāja tomēr apstrīd, ka tā ir piedalījusies prettiesiskajos kontaktos paralēli *CEFIC* asamblejai 1998. gada 26. novembrī Briselē, tādējādi norādot, ka tās iesaistīšanās aizliegtajā vienošanās beidzās 1998. gada 14. maijā Evianlebēnā notiekošajā sanāksmē. Tā uzskata, ka saistībā ar šīm sarunām Komisija kļūdaini ir balstījusies tikai uz *Degussa* paziņojumu, kurš nav precīzs un kuru neapstiprina citi pierādījumi.
- 116 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru pārkāpumā vainotā uzņēmuma paziņojums, kura precizitāti apstrīd pārējie uzņēmumi, nevar tikt uzskatīts par pietiekamu pierādījumu, ka pārējie uzņēmumi ir izdarījuši pārkāpumu, ja to nepamato citi pierādījumi (skat. iepriekš 42. punktā minēto spriedumu lietā *Groupe Danone*/Komisija, 285. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 117 Attiecībā uz prasītājas dalību 1998. gada 26. novembrī notiekošajās prettiesiskajās sarunās no apstrīdētā lēmuma 257. apsvēruma izriet, ka “PBS ražotājiem (saskaņā ar *Degussa* teikto, piedalījās *Ausimont*, [prasītājas], *Degussa*, *Atochem*, *FMC Foret* un *Solvay* pārstāvji) *CEFIC* asamblejas starpbrīžu laikā savā starpā notika divpusējas un daudzpusējas sarunas, lai apmainītos ar viedokļiem par Eviānas sanāksmē maijā paugstinātās PBS cenas piemērošanu”.

- 118 Komisija turklāt ir noraidījusi prasītājas iebildumus par šo sarunu esamību, norādot sekojošo (apstrīdētā lēmuma 258. apsvērumš):

“*Degussa* nepārprotami ir minējusi, ka daži pārstāvji ir piedalījušies oficiālā sanāksmē par PBS un ka šīs sanāksmes laikā starp šīm personām ir notikušas prettiesiskas sarunas (nevienu neizņemot; *Degussa*, atbildot uz paziņojumu par iebildumiem, neatsaucās uz saviem paziņojumiem un arī tos nemainīja). *Atofina*, iepriekš nezinot par *Degussa* paziņojumiem, šīs prettiesiskās sarunas raksturoja tādā pašā kontekstā. Tāpēc Komisija uzskata, ka šīs sarunas patiešām ir notikušas un ka *Degussa* minētās personas patiešām tajās bija piedalījušās.”

- 119 No šī pamatojuma izriet, ka Komisija, lai konstatētu prasītājas piedalīšanos attiecīgajās prettiesiskajās sarunās, pamatojās vienīgi uz informāciju, kura bija sniegta *Degussa* paziņojumā sadarbības ar Komisiju ietvaros.

- 120 Lai arī Komisija tāpat norādīja, ka *Degussa* “ne[bija] atsaukusies” uz iepriekš teikto un ka tās paziņojums sakrīt ar konkrētu *Atofina* sniegto informāciju, šīs norādes nesniedz nekādus papildu pierādījumus attiecībā uz prasītājas dalību. It īpaši, kā izriet no lietas materiāliem, *Atofina* sniegtajā informācijā ir vienīgi minēta atsauce uz 1998. gada 25. novembrī notikušo sanāksmi par HP un vispār nav minēta prasītāja.

- 121 Tāpat ir jānorāda, ka *Degussa* paziņojumā tieši nav minēts, ka prasītāja ir piedalījusies slepenās sarunās, bet vienīgi sniegts oficiālās *CEPIC* asamblejas dalībnieku saraksts, kurā viens no dalībniekiem ir prasītājas pārstāvis, kā arī vispārīgi apstiprināts, ka paralēli oficiālajām sanāksmēm notika prettiesiski divpusējie kontakti.

- 122 Tādējādi ir jāuzskata, ka no *Degussa* paziņojuma izrietošā informācija pārlicinoši neapstiprina prasītājas piedalīšanos Briselē notikušajos prettiesiskajos kontaktos un, ja vien netiek iesniegts apstiprinājums, šī informācija nav pietiekams pierādījums, lai pierādītu, ka prasītāja šajos kontaktos bija piedalījusies.
- 123 Līdz ar to Komisija kļūdaini ir uzskatījusi, ka prasītāja ir piedalījusies 1998. gada 26. novembra prettiesiskajos kontaktos.
- 124 Saistībā ar šīs kļūdas sekām ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tiktāl, ciktāl atsevišķs lēmumā norādīts pamatojums pats par sevi to pietiekami pamato, kļūdas citā lēmuma pamatojuma daļā nekādā ziņā neietekmē tā rezolutīvo daļu (Vispārējās tiesas 2005. gada 21. septembra spriedums lietā T-87/05 *EDP/Komisija*, Krājums, II-3745. lpp., 144. punkts, un 2005. gada 14. decembra spriedums lietā T-210/01 *General Electric/Komisija*, Krājums, II-5575. lpp., 42. punkts; šajā ziņā skat. arī Tiesas 2001. gada 12. jūlija spriedumu apvienotajās lietās C-302/99 P un C-308/99 P Komisija un Francija/*TF1, Recueil*, I-5603. lpp., 26.–29. punkts).
- 125 Šajā lietā, kā izriet no apstrīdētā lēmuma 362. apsvēruma, konstatējuma, ka prasītāja ir piedalījusies pārkāpumā līdz 1998. gada 31. decembrim, pamatā nav tikai informācija, ka tā ir piedalījusies 1998. gada 26. novembra prettiesiskajos kontaktos, bet arī iemesls, ka prasītāja “izpildīja slepenās norunas vismaz līdz 1998. gada 31. decembrim” — datumam, līdz kuram bija spēkā slepenās norunas, par kurām vienošanās bija panākta 1998. gada 14. maija sanāksmē Evianlebēnā.
- 126 Tā kā prasītāja neapstrīd nedz savu dalību sanāksmē Evianlebēnā, nedz šajā sanāksmē noslēgto nolīgumu saturu (apstrīdētā lēmuma 226.–230. apsvērums), konstatējumu par tās dalību norunās, par kurām bija panākta vienošanās Evianlebēnā, līdz 1998. gada 31. decembrim nevar apšaubīt tās arguments par to, ka tā nav piemērojusi

attiecīgās vienošanās, ko, kā apgalvo prasītāja, apstiprinot tās nepiedalīšanās pārējās 1998. gadā notikušajās slepenajās sanāksmēs, kā arī tās 1998. gada nogalē pieņemtais lēmums aiziet no PBS tirgus.

127 Pirmkārt, tas, ka uzņēmums neīsteno pret konkurenci vērstas sanāksmes rezultātus, nevar to atbrīvot no atbildības, ja vien tas nav publiski distancējies no prettiesiskajām diskusijām (skat. Tiesas 2004. gada 7. janvāra spriedumu apvienotajās lietās C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P *Aalborg Portland* u.c./Komisija, *Recueil*, I-123. lpp., 85. punkts un tajā minētā judikatūra).

128 Otrkārt, aizliegtā vienošanās neapšaubāmi var tikt uzskatīta par tādu, kuras ietekme turpinās līdz pēdējam brīdim, kas tieši paredzēts slepenajās norunās, neatkarīgi no to konkrētās ietekmes uz tirgu (šajā ziņā skat. iepriekš 59. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Bolloré* u.c./Komisija, 186. punkts).

129 Šajā lietā, tā kā ir pierādīts, ka prasītāja ir pievienojusies Evianlebēnā izlemtajām vienošanās, tostarp 1998. gada otrajā pusgadā piemērojamo PBS cenu noteikšanai (apstrīdētā lēmuma 229. un 362. apsvērums), tas vien, ka tā ir atturējusies tās piemērot, pat pieņemot, ka tas ir pierādīts, nevar ietekmēt tās atbildību par to, ka tā ir bijusi aizliegtās vienošanās dalībniece attiecīgajā laikposmā.

130 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka prasītājas arguments par to, ka tā nav piedalījies sanāksmēs 1998. gada otrajā pusgadā, nepierāda, ka tā publiski ir distancējusies no 1998. gada 14. maijā Evianlebēnā noslēgtajiem prettiesiskajiem nolīgumiem. Turklāt nav apstrīdams, ka prasītāja turpināja darboties PBS tirgū līdz 1999. gada vidum.

- 131 Tādējādi ir jāuzskata, ka Komisijas konstatējums par prasītājas dalību pārkāpumā līdz 1998. gada 31. decembrim no tiesību viedokļa pietiekamā apmērā balstās uz to, ka prasītāja ir pievienojusies 1998. gada 14. maija sanāksmē Evianlebēnā noslēgtajām 1998. gada otrajā pusgadā piemērojamajām slepenajām norunām.
- 132 Tādējādi tas, ka Komisija nav pierādījusi prasītājas dalību 1998. gada 26. novembra prettiesiskajos kontaktos, neietekmē attiecībā pret to noteikto pārkāpuma ilgumu.
- 133 Attiecībā uz apgalvoto pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu jānorāda, kā izriet no šī sprieduma 125. un 129. punkta, ka Komisija apstrīdētā lēmuma 226.–230. un 362. apsvērumā ir izklāstījusi gan tiesiskos apsvērumus, gan faktiskos apstākļus, pamatojoties uz kuriem tā konstatēja pēdējo prasītājas dalības pārkāpumā dienu.
- 134 Komisija apstrīdētā lēmuma 226.–230. apsvērumā ir sniegusi argumentus, lai pamatotu savu konstatējumu, ka prasītāja ir pievienojusies slepenajām norunām, par kurām vienošanās tika panākta 1998. gada 14. maija sanāksmē Evianlebēnā. Turklāt tā apstrīdētā lēmuma 362. apsvērumā ir norādījusi, ka “[Evianlebēnā] izlemtās cenas tika piemērotas līdz 1998. gada 31. decembrim” un ka, “ņemot vērā, ka [prasītāja] slepenās norunas pildīja vismaz līdz 1998. gada 31. decembrim, Komisija uzskatīja, ka [šis datums] ir pēdējais datums, kurš jāņem vērā, lai noteiktu pārkāpuma ilgumu [tās] gadījumā”.
- 135 Visbeidzot, tā kā Komisijas konstatējums par prasītājas dalību 1998. gada 26. novembra prettiesiskajos kontaktos netika apstiprināts, nav jālemj par prasītājas argumentu attiecībā uz šo konstatējumu ietekmējošo iespējamo tiesību uz aizstāvību pārkāpumu,

kurš radās no tā, ka Komisija, lai pierādītu prasītājas dalību Briseles sanāksmē, balstījās uz atklātībā nepaziņotu informāciju, kura bija ietverta *Degussa* atbildē uz paziņojumu par iebildumiem.

- ¹³⁶ Katrā ziņā ar šo argumentu prasītāja vienīgi norāda, ka Komisija apstrīdētā lēmuma 258. apsvērumā ir atsaukusies uz to, ka “*Degussa* savā atbildē uz paziņojumu par iebildumiem n[ebija] atsaukusies uz šiem paziņojumiem [par 1998. gada 26. novembrī Briselē notikušajiem prettiesiskajiem kontaktiem] un nebija tos mainījusi”. Taču no šīs informācijas nekādi neizriet, ka Komisija būtu izmantojusi kādu papildu pierādījumu, kas nav ticis darīts zināms prasītājam, tādējādi pārkāpjot tās tiesības uz aizstāvību.
- ¹³⁷ Ņemot vērā visu iepriekš minēto, šis pamats ir jānoraida kā nepamatots.

Par piecu gadu noilgumu

Lietas dalībnieku argumenti

- ¹³⁸ Prasītāja uzskata, ka Komisija, atsakoties konstatēt, ka attiecībā uz tās dalību pārkāpumā bija piemērojams noilgums, ir pārkāpusi Regulas Nr. 1/2003 25. panta 2. punktu, tās tiesības uz aizstāvību, kā arī pienākumu norādīt pamatojumu.

- 139 Prasītāja norāda, ka no brīža, kad tā ir pārtraukusi savu dalību pārkāpumā 1998. gada 31. decembrī, līdz dienai, kad 2004. gada 18. martā tika nosūtīts informācijas pieprasījums, ir pagājuši pieci gadi.
- 140 Prasītāja uzsver, ka saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 25. panta 3. punktu noilguma termiņu pārtrauc no dienas, kurā rīcība ir paziņota vismaz vienam uzņēmumam, kas piedalījies pārkāpumā. Tā tomēr norāda, ka šajā lietā tai būs "jāmaksā par Komisijas bezdarbības sekām". Līdz 2004. gada martam prasītāja neesot zinājusi par izmeklēšanu un neesot varējusi to zināt, jo pirms pieciem gadiem tai bija jāaiziet no tirgus.
- 141 Prasītāja, atsaucoties uz iepriekš 84. punktā minēto spriedumu lietā *CMA CGM u.c./Komisija* (484. punkts), uzskata, ka noilguma pārtraukšana ir izņēmums no principa par piecu gadu noilguma termiņu un šis izņēmums ir jāinterpretē šauri. Šajā lietā Komisija Regulas Nr. 1/2003 25. pantu esot vienīgi "interpretējusi formāli", neizskaidrojot iemeslus, kuru dēļ tā izmeklēšanas sākumā informācijas pieprasījumu nav nosūtījusi prasītājai. Komisija tādējādi neesot ņēmusi vērā noilguma pārtraukšanas pamatā esošo iemeslu, proti, administratīvās rīcības efektivitāti, un esot rīkojusies, neievērojot prasības par procedūras ātru izskatīšanu un prasītājas intereses.
- 142 Līdz ar to apstrīdētais lēmums esot prettiesisks tajā daļā, kurā Komisija ar to prasītājai ir uzlikusi naudas sodu, lai arī prasītāja bija pārtraukusi būt aizliegtās vienošanās dalībniece vairāk nekā piecus gadus pirms izmeklēšanas attiecībā uz to uzsākšanas. Šo apgalvojumu apstiprinot Komisijas īstenotā pieeja šajā lietā attiecībā uz *Chemoxal* un *Air liquide* (apstrīdētā lēmuma 448. apsvēruma), kā arī iepriekš pieņemtajos lēmumos, kuros Komisija nav uzlikusi naudas sodus ražotājiem, kuri pārtraukuši būt aizliegtās vienošanās dalībnieki vairāk nekā piecus gadus pirms izmeklēšanas uzsākšanas (Komisijas 2004. gada 9. decembra Lēmums 2005/566/EK attiecībā uz tiesas procesu [procesu] atbilstoši [EKL 81.] pantam un EEZ līguma 53. pantam (Lieta C.37.533 — Holīna hlorīds) (OV 2005, L 190, 22. lpp.).

- 143 Komisijas attieksme esot prettiesiska tiktāl, ciktāl tā, pamatojoties uz Regulas Nr. 1/2003 25. pantu, vairāk nekā gadu nav informējusi prasītāju par izmeklēšanas esamību un šo neinformēšanu nav pamatojusi. Komisijas izmeklēšanā esot “pārsniegtas pilnvaras”, sagrozot šīs tiesību normas mērķi un nesniedzot pamatojumu. Šī procesuālā pārkāpuma rezultātā apstrīdētais lēmums esot prettiesisks tajā daļā, kurā Komisija prasītājam ar to ir uzlikusi naudas sodu.
- 144 Komisijas bezdarbības attiecībā uz prasītāju, proti, novēlota informācijas pieprasījuma tai nosūtīšanas, kurā vainojama iestādes nolaidība, rezultātā apstrīdētais lēmums esot prettiesisks, jo ir pārkāpti tiesiskās drošības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principi.
- 145 Komisija neesot izpildījusi savu pienākumu norādīt pamatojumu, jo neesot norādījusi iemeslus, kādēļ prasītāja tikusi informēta novēloti. Turklāt Komisijas novēlotā rīcība esot nepamatoti ierobežojusi prasītājas tiesības uz aizstāvību, jo tai esot bijis mazāk laika, lai sagatavotu savu aizstāvību un iepazītos ar strīdīgajiem faktiem.
- 146 Komisija apstrīd prasītājas argumentus.

Vispārējās tiesas vērtējums

- 147 Atbilstoši Regulas Nr. 1/2003 25. panta 1. punkta b) apakšpunktam uz sodu uzlikšanas pilnvarām, kas ar šīs regulas 23. un 24. pantu piešķirtas Komisijai, attiecas piecu gadu noilguma termiņš.

- 148 Saskaņā ar šīs pašas regulas 25. panta 2. punktu noilgumu skaita no dienas, kurā izdarīts pārkāpums, vai pārkāpumu turpināšanas vai atkārtošas gadījumā — no dienas, kurā pārtrauc pārkāpšanu.
- 149 Atbilstoši Regulas Nr. 1/2003 25. panta 3. punktam jebkura rīcība, ko izmeklēšanā vai tiesvedībā attiecībā uz pārkāpumu veikusi Komisija, pārtrauc noilguma termiņu. Noilguma termiņu pārtrauc no dienas, kurā rīcība ir paziņota vismaz vienam uzņēmumam vai vienai uzņēmumu apvienībai, kas piedalījies pārkāpumā, un saskaņā ar šīs pašas regulas 25. panta 4. punktu noilguma termiņa pārtraukšana attiecas uz visiem uzņēmumiem vai uzņēmumu apvienībām, kas piedalījušās pārkāpumā.
- 150 Tādi paši noteikumi izriet no Padomes 1974. gada 26. novembra Regulas (EEK) Nr. 2988/74 attiecībā uz noilguma termiņiem procesuālās darbībās un sankciju piemērošanā atbilstīgi Eiropas Ekonomikas kopienas transporta un konkurences noteikumiem (OV L 319, 1. lpp.) 1. un 2. panta.
- 151 Šajā lietā, kā izriet no trešā pamata izvērtēšanas (skat. šī sprieduma 131. punktu), Komisija pareizi ir konstatējusi, ka prasītāja pārkāpumā ir piedalījies līdz 1998. gada 31. decembrim.
- 152 Nav apstrīdams, ka pirmais Komisijas veiktais pasākums, lai izmeklētu attiecīgo pārkāpumu, bija 2003. gada 25. un 26. martā veiktās pārbaudes iesaistīto uzņēmumu telpās (skat. šī sprieduma 3. punktu), proti, pirms piecu gadu noilguma termiņa izbeigšanās attiecībā uz prasītāju, kas nozīmē, ka apstrīdētā lēmuma pieņemšanas dienā noilgums nebija iestājies.
- 153 No tā izriet, ka attiecībā uz pārkāpuma izskatīšanu saistībā ar prasītāju nebija iestājies noilgums.

- 154 Šajā ziņā prasītāja ar argumentu par to, ka no pēdējās pārkāpuma izdarīšanas dienas līdz Komisijas nosūtītajam informācijas pieprasījumam bija pagājuši pieci gadi, nepareizi ir interpretējusi Regulas Nr. 1/2003 25. panta 3. un 4. punkta un Regulas Nr. 2988/74 2. panta 1. un 2. punkta noteikumus, no kuriem nepārprotami izriet, ka noilgumu pārtrauc skaitīt no dienas, kurā rīcība ir paziņota vismaz vienam uzņēmumam, kas piedalījies pārkāpumā, un tas attiecas uz visiem uzņēmumiem, kas piedalījušies pārkāpumā.
- 155 Šos apsvērumus, kuri nepārprotami izriet no iepriekš minētajiem noteikumiem, turklāt nevar apšaubīt prasītājas arguments par to, ka noteikumi par noilguma pārtraukšanu ir jāinterpretē šauri un ka ir notikusi “pilnvaru pārsniegšana”, sagrozot šī noteikuma mērķi, kā arī nesniedzot pamatojumu.
- 156 Turklāt prasītāja kļūdaini norāda uz iespējamo “diskrimināciju”, atsaucoties uz to, ka iepriekš pieņemtajos lēmumos uzņēmumiem netika uzlikts naudas sods, jo šie uzņēmumi ir atradušies no tās pavisam atšķirīgās situācijās tiktāl, ciktāl piecu gadu noilgums bija iestājies dienā, kad Komisija attiecībā uz pārkāpuma izmeklēšanu bija veikusi pirmos pasākumus (apstridētā lēmuma 448. apsvērums un Lēmuma 2005/566 184. apsvērums).
- 157 Attiecībā uz prasītājas argumentu, kurš pamatots ar judikatūru par to, ka informācijas pieprasījumam, lai ar to pamatoti varētu pārtraukt piecu gadu noilguma termiņa skaitīšanu, legītimi būtu jābūt uzskatāmam par tādu, kuram ir saikne ar apgalvoto pārkāpumu (iepriekš 84. punktā minētais spriedums lietā *CMA CGM u.c./Komisija*, 484.–488. punkts), pietiek norādīt, ka prasītāja neizvirza nevienu argumentu, lai pierādītu, ka attiecīgā noilgumu pārtraucošā rīcība, proti, 2003. gada 25. un 26. martā veiktās pārbaudes (skat. šī sprieduma 3. punktu), nav bijusi pamatota, ņemot vērā izmeklēšanas mērķus, vai ka šīs rīcības vienīgais mērķis bija mākslīgi paildzināt noilguma termiņu.

- 158 Līdz ar to prasītājas arguments par to, ka noteikumi par noilgumu, kā apgalvo prasītāja, ir piemēroti kļūdaini, nav pamatots.
- 159 Šī pamata ietvaros prasītāja arī uzskata, ka iespējamā Komisijas nolaidība, informācijas pieprasījumu prasītājam nosūtot gandrīz vienu gadu pēc izmeklēšanas uzsākšanas, pārkāpj tiesiskās drošības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principus, kā arī tās tiesības uz aizstāvību. Prasītāja it īpaši norāda, ka tā savlaicīgi netika informēta par izmeklēšanas esamību un ka tā par to nevarēja zināt, jo tā vairs nedarbojās attiecīgajā tirgū.
- 160 Saistībā ar iespējamo tiesiskās drošības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principu pārkāpumu tiktāl, ciktāl prasītāja atsauca uz judikatūru par to, ka, ja nav noteikumu, kuros paredzēts noilguma termiņš, tiesiskās drošības pamatprasība nepieļauj, ka Komisija bezgalīgi var novēlot savu pilnvaru īstenošanu (Vispārējās tiesas 2005. gada 6. oktobra spriedums apvienotajās lietās T-22/02 un T-23/02 *Sumitomo Chemical un Sumika Fine Chemicals*/Komisija, Krājums, II-4065. lpp., 87.–89. punkts), pietiek norādīt, ka šajā judikatūrā paredzētais gadījums neattiecas uz šo lietu, jo uz Komisijas sodu uzlikšanas pilnvarām, kuras tā īstenoja attiecībā uz prasītāju, attiecās Regulas Nr. 1/2003 25. panta 1. punkta b) apakšpunktā, kā arī Regulas Nr. 2988/74 1. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzētais noilguma termiņš.
- 161 Tā kā šajā lietā šis noilguma termiņš ir ticis ievērots, ar naudas soda uzlikšanu prasītājam nav tikuši pārkāpti tiesiskās drošības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principi.
- 162 Attiecībā uz iespējamo prasītājas tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, kurš radies tāpēc, ka, prasītājasprāt, novēloti tika nosūtīta informācija par izmeklēšanas esamību, jāatgādina, ka, lai arī Komisijai tūlīt pēc sākotnējās izmeklēšanas posma attiecīgajam uzņēmumam ir jāiesniedz zināma informācija, šis pienākums attiecas uz informāciju, kas attiecīgajam uzņēmumam tiek sniegta pirmā attiecībā uz to veiktā pasākuma

ietvaros (šajā ziņā skat. Vispārējās tiesas 2008. gada 8. jūlija spriedumu lietā T-99/04 *AC-Treuhand*/Komisija, Krājums, II-1501. lpp., 52.–56. punkts).

- 163 Taču šajā lietā prasītāja neapstrīd, ka tā brīdī, kad attiecībā uz to tika veikts pirmais pasākums, proti, 2004. gada 18. marta informācijas pieprasījuma ietvaros, bijusi atbilstoši informēta par uzsākto izmeklēšanu.
- 164 Turklāt, pat pieņemot, ka to, ka prasītāja tūlīt pēc pirmajām izmeklēšanas darbībām nav tikusi informēta par izmeklēšanu, pašu par sevi varētu ņemt vērā, izvērtējot iespējamo tās tiesību uz aizstāvību aizskārumu, jānorāda, ka prasītāja katrā ziņā nav minējusi nevienu konkrētu apstākli, lai pamatotu savu argumentu par to, ka šī iespējami novēlotā informācija ir aizskārusi tās aizstāvības iedarbīgumu.
- 165 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, šis pamats ir jānoraida.

Par atbildību mīkstinošo apstākļu novērtējumu

Lietas dalībnieku argumenti

- 166 Prasītāja uzskata, ka Komisija ir kļūdaini piemērojusi Pamatnostādnes, ir sagrozījusi faktus un ir pārkāpusi pienākumu norādīt pamatojumu, jo attiecībā uz prasītāju ir atteikusies atzīt atbildību mīkstinošos apstākļus saistībā ar nolīgumu nepiemērošanu un to, ka no pārkāpuma nav gūtas ekonomiskas vai finansiālas priekšrocības.

- 167 Pirmkārt, prasītāja uzskata, ka tā nav piemērojusi nolīgumus, kuri noslēgti saistībā ar to apstrīdētajā lēmumā minētajās sanāksmēs. Tā kā Seviļas sanāksmes laikā 1997. gada maijā neesot ticis noslēgts nekāds nolīgums (apstrīdētā lēmuma 164. apsvērums), runa esot vienīgi par tādu nolīgumu par PBS piemērošanu, kuri tikuši noslēgti Evianlebēnas sanāksmē 1998. gada maijā attiecībā uz cenu paaugstināšanu 1998. gada otrajā pusgadā (apstrīdētā lēmuma 229. un 230. apsvērums).
- 168 Taču šajā laikposmā prasītāja esot vispārīgi samazinājusi savu PBS pārdošanas cenu, izņemot nelielu pieaugumu 1998. gada augustā, jo bija palielinājusies galvenās izejvielas, proti, HP, cena. Līdz 1999. gada martam tās noteiktās PBS cenas esot bijušas nedaudz zemākas par cenu līmeņiem 1998. gada maijā. Tādējādi esot acīmredzami, ka prasītāja nav piemērojusi Evianlebēnā panākto vienošanos par cenu palielināšanu.
- 169 Ņemot vērā starpību starp prasītājas noteiktajām cenām un cenām, par kurām bija panākta vienošanās, kā arī tās 1998. gada rudenī pieņemto lēmumu aiziet no PBS tirgus, neesot iespējams, ka prasītāja savā labā būtu mēģinājusi izmantot aizliegto vienošanos, kā apgalvo Komisija.
- 170 Otrkārt, prasītāja norāda, ka tās iespējamā dalība aizliegtās vienošanās īstenošanā tai nav sniegusi nekādu ekonomisku vai finansiālu priekšrocību, bet, tieši pretēji, šīs aizliegtās vienošanās rezultātā tā tika izspiesta no PBS tirgus. Komisijai esot bijis jāņem vērā šis fakts kā atbildību mīkstinošs apstāklis.
- 171 Komisija apstrīd prasītājas argumentus.

Vispārējās tiesas vērtējums

- 172 Jāatgādina, ka Komisija, apstrīdētajā lēmumā izvērtējot atbildību mikstinošos apstākļus, prasītājam uzliktā naudas soda apmēru ir samazinājusi par 50 % saistībā ar tās pasīvo un nenozīmīgo lomu pārkāpumā. Komisija konstatēja, ka prasītājas loma aizliegtās vienošanās īstenošanā nebija salīdzināma ar citu aktīvo dalībnieku lomu, ka tās dalība slepenajās sarunās bija jūtami vairāk gadījuma rakstura, jo tā par PBS jautājumu bija piedalījies tikai divās sanāksmēs, kas arī apstiprināja tās ierobežoto dalību visās prettiesiskajās darbībās (apstrīdētā lēmuma 476. un 477. apsvērums).
- 173 Šajā ziņā ir jānorāda, ka no Pamatnostādnēm neizriet, ka Komisijai vienmēr ir atsevišķi jāņem vērā katrs Pamatnostādņu 3. punktā minētais atbildību mikstinošais apstākļis. Lai arī šajā punktā minētie apstākļi nepārprotami ir tādi, kurus Komisija attiecīgajā gadījumā var ņemt vērā, tai šajā ziņā uzreiz nav jāpiešķir papildu samazinājums, ja uzņēmums sniedz informāciju, lai norādītu kādu no šiem apstākļiem esamību.
- 174 Tādējādi, tā kā Pamatnostādnēs nav paredzēta imperatīva norāde par to, kādi atbildību mikstinošie apstākļi var tikt ņemti vērā, Komisija saglabā rīcības brīvību, kopumā izvērtējot naudas soda iespējamo samazināšanu, pamatojoties uz attiecīgajā lietā esošajiem atbildību mikstinošajiem apstākļiem (Vispārējās tiesas 2004. gada 8. jūlija spriedumi lietā T-44/00 *Mannesmannröhren-Werke*/Komisija, Krājums, II-2223. lpp., 274. un 275. punkts, un lietā T-50/00 *Dalmine*/Komisija, Krājums, II-2395. lpp., 325. un 326. punkts; šajā ziņā skat. arī Vispārējās tiesas 2007. gada 12. septembra spriedumu lietā T-30/05 *Prym* un *Prym Consumer*/Komisija, Krājumā nav publicēts, 204. punkts).

- 175 Šajā lietā, ņemot vērā, ka apstrīdētajā lēmumā piemērotais naudas soda apmērs ir ievērojami samazināts, ar prasītājas argumentu par citu atbildību mīkstinošo apstākļu esamību, kurus nav atzinusi Komisija, pat ja šis arguments būtu pamatots, nevar atzīt, ka Komisija, izvērtējot atbildību mīkstinošos apstākļus, būtu piešķirusi neatbilstošu samazinājumu.
- 176 Turklāt jānorāda, ka prasītājas izvirzītie argumenti katrā ziņā nepierāda citu, nevis Komisijas atzīto atbildību mīkstinošo apstākļu esamību.
- 177 Pirmkārt, attiecībā uz prasītājas apgalvojumu, ka no attiecīgā pārkāpuma tā nav guvusi nekādus ienākumus, jāatgādina, ka Komisijai, nosakot naudas soda apmēru, nav nedz jāpierāda, ka pārkāpums attiecīgajiem uzņēmumiem ir radījis prettiesiskas priekšrocības, nedz attiecīgā gadījumā jāņem vērā, ka pārkāpuma rezultātā nav gūti ienākumi (skat. iepriekš 59. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Bolloré u.c./Komisija*, 671. punkts un tajā minētā judikatūra). It īpaši tas, ka pārkāpuma rezultātā nav gūtas finansiālas priekšrocības, nevar tikt uzskatīts par atbildību mīkstinošu apstākli (skat. iepriekš 60. punktā minēto spriedumu lietā *BPB/Komisija*, 442. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 178 Otrkārt, attiecībā uz prasītājas apgalvojumu, ka tā faktiski nav piemērojusi nolīgumus, kas ir Pamatnostādņu 3. punkta otrajā ievilkumā minētais apstāklis, ir jāpārbau- da, vai no prasītājas izvirzītajiem argumentiem izriet, ka laikā, kad tā pievienojās pār- kāpumu veidojošajiem nolīgumiem, tā patiešām ir atturējusies no to piemērošanas un rīkojusies tirgū, ievērojot konkurenci, vai vismaz tas, ka tā skaidri un būtiski pārkāpa pienākumus, kas attiecās uz aizliegtās vienošanās īstenošanu, tādā mērā, ka izjauca tās darbību (Vispārējās tiesas 2006. gada 15. marta spriedums lietā *T-26/02 Daiichi Pharmaceutical/Komisija*, Krājums, II-713. lpp., 113. punkts, un 2008. gada 8. ok- tobra spriedums lietā *T-73/04 Carbone-Lorraine/Komisija*, Krājums, II-2661. lpp., 196. punkts).

- 179 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka pārkāpuma, kurā vainojama prasītāja, pamatā ir tās dalība, pirmkārt, 1997. gada 29. maijā Seviljā notikušajās prettiesiskajās sanāksmēs, kurās netika noslēgts neviens nolīgums par slepenajām norunām (apstrīdētā lēmuma 162.–164. apsvērums), un, otrkārt, 1998. gada 14. maija sanāksmē Evianlebēnā, kurā tika noslēgti pārkāpumu veidojoši nolīgumi par 1998. gada otrajā pusgadā piemērojamajām tirgus daļām un PBS cenām (apstrīdētā lēmuma 226.–230. apsvērums).
- 180 Prasītāja būtībā uzskata, ka tās attiecīgajā laikposmā noteiktās cenas netika palielinātas, kā bija paredzēts 1998. gada 14. maijā Evianlebēnā noslēgtajos pārkāpumu veidojošajos nolīgumos. Tā šajā ziņā atsaucas uz informāciju, kas minēta tās atbildē uz paziņojumu uz iebildumiem un kas ir pievienota prasības pieteikumam, kā arī uz replikā sniegto papildu informāciju.
- 181 Pirmkārt, jānorāda, ka attiecīgā informācija nevar tikt uzskatīta par ticamu prasītājas uzvedības tirgū pierādījumam. Šajā informācijā ir sniegta prasītājas 2005. gadā saskatītā diagramma un tabulas, vispār neizskaidrojot datus, pamatojoties uz kuriem šī kompilācija tikusi veikta, un nepievienojot to apstiprinošus pierādījumus. Turklāt, lai arī prasītāja replikas raksta pielikumā ir iesniegusi vairākus rēķinus par 1998. gadu, kuri tikuši izsniegti par attiecīgā produkta pārdošanu, šī informācija, kura pirmo reizi tika iesniegta Vispārējā tiesā, līdz ar to ir noraidāma (šajā ziņā skat. Vispārējās tiesas 2006. gada 27. septembra spriedumu lietā T-330/01 *Akzo Nobel/Komisija*, Krājums, II-3389. lpp., 89. punkts).
- 182 Otrkārt, ir jānorāda, kā izriet no apstrīdētā lēmuma 226.–230. apsvēruma, ka Evianlebēnā noslēgtie pārkāpumu veidojošie nolīgumi attiecās ne tikai uz cenām, bet arī uz tirgus sadali, un prasītāja, iesniedzot savus datus, ir piedalījusies tirgus daļu kontroles modeļa izveidē.

183 Šādos apstākļos prasītājas izvirzītie argumenti un sniegtā informācija nav pietiekama, lai pierādītu, ka tā ir atturējusies no visu šo slepeno norunu piemērošanas un rīkojusies tirgū, ievērojot konkurenci, vai vismaz ka tā skaidri un būtiski pārkāpa pienākumus, kas attiecās uz aizliegtās vienošanās īstenošanu, tādā mērā, ka izjauca tās darbību.

184 No visiem šiem apsvērumiem izriet, ka šis pamats ir noraidāms.

185 Līdz ar to šī prasība ir jānoraida kopumā, nelemjot par Komisijas izvirzīto iebildi par absolūtu šķērsli tiesas procesam attiecībā uz prasītājas izvirzītā prasījuma atcelt apstrīdēto lēmumu tajā daļā, kurā Komisija ar to tās mātes sabiedrībai *SNIA* bija uzlikusi naudas sodu, nepieņemamību.

Par tiesāšanās izdevumiem

186 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā prasītājai spriedums ir nelabvēlīgs, tai ir jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus saskaņā ar Komisijas prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (sestā palāta paplašinātā sastāvā)

nospriež:

- 1) **prasību noraidīt;**
- 2) ***Caffaro Srl* atlīdzina tiesāšanās izdevumus.**

Vadapalas

Dittrich

Truchot

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2011. gada 16. jūnijā.

[Paraksti]

Satura rādītājs

Tiesvedības rašanās fakti	II - 3072
Apstrīdētais lēmums	II - 3073
Process un lietas dalībnieku prasījumi	II - 3075
Juridiskais pamatojums	II - 3077
Par prasītājas apgalvojumu, ka tā ir "cietusi no aizliegtās vienošanās par HP, nevis tajā piedalījusies"	II - 3075
Lietas dalībnieku argumenti	II - 3077
Vispārējās tiesas vērtējums	II - 3080
Par diferencētas pieejas ietvaros vērā ņemto atsaucēs gadu	II - 3090
Lietas dalībnieku argumenti	II - 3090
Vispārējās tiesas vērtējums	II - 3091
Par prasītājas dalības pārkāpumā ilguma novērtējumu	II - 3095
Lietas dalībnieku argumenti	II - 3095
Vispārējās tiesas vērtējums	II - 3097
Par piecu gadu noilgumu	II - 3104
Lietas dalībnieku argumenti	II - 3104
Vispārējās tiesas vērtējums	II - 3106
Par atbildību mikstinošo apstākļu novērtējumu	II - 3110
Lietas dalībnieku argumenti	II - 3110
Vispārējās tiesas vērtējums	II - 3112
Par tiesāšanās izdevumiem	II - 3115
	II - 3117

